

İlin uğurlu yekunları

Turizmin inkişafı, fəaliyyət dairəsinin genişləndirilməsi, yerli və xarici turistlərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili ötən il də diqqət mərkəzində olub. Azərbaycan dövlətinin bu sahəyə qayğısı sayəsində turizm prioritet istiqamətlərdən birinə çevrilib. Hazırda ölkəmizdə 300-ə yaxın turizm şirkəti və 570-dən çox yerləşdirmə obyektləri fəaliyyət göstərir. Mədəni-tarixi irsə və əlverişli təbii şəraitlərə malik ölkəmizdə turizmin kənd, müalicə-sağlamlıq, ekoloji, mədəni, sosial, kommersiya, idman və s. növləri daha da genişləndirilib.

Turizmin imkanları daha da genişlənir

Qəbul edilmiş dövlət proqramları, həyata keçirilən tədbirlər bunu şərtləndirən əsas amillərdir. Azərbaycanda 2002-2005-ci, eləcə də 2010-2014-cü illərdə turizmin inkişafına dair qəbul edilən dövlət proqramları bu sahədə qarşıya qoyulan məqsədlərə möhkəm zəmin yaratmış, beynəlxalq turizm bazarına integrasiyanın əsası qoyulmuş, milli turizm kompleksinin rəqabətə davamlılığı yüksəlmişdir. Bu inkişafın konturları 2017-ci ildə daha diqqətçəkən olmuşdur. Turizm sahəsində aparılan islahatlar, ölkəmizdə keçirilən beynəlxalq görüşlər, dünyanın müxtəlif yerlərində təşkil olunan sərgi və tədbirlər həm də Azərbaycanın dünyada tanınmasına xidmət etmişdir. Bu strategiya sayəsində cari ildə respublikamıza gələn turistlərin sayında müsbət dinamika müşahidə olunub. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2017-ci ildə ölkəyə gələn əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin sayı 20 faiz artaraq 2 milyon 477 min 908 nəfər olub, həmin şəxslərin bank kartları üzrə əməliyyatlarında isə 93 faiz artım qeydə alınıb. Turizm sektorunda qurumlar arasında koordinasiyanın təmin edilməsi məqsədilə Azərbaycan Turizm Şurası, turizm sahəsində təbliğat-təşviqat tədbirlərinin mərkəzləşdirilmiş qaydada təşkil məqsədilə Milli Turizm Təbliğat Bürosu yaradılıb. Ölkəyə gələn turistlərin dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrindən sürətli keçidinin təmin olunması və viza sisteminin asanlaşdırılması üçün müvafiq normativ hüquqi aktlar qəbul edilib, sürətləndirilmiş elektron vizanın verilməsi müddəti üç gündən üç saata endirilib. Regionlarda bütün turizm xidməti obyektlərinin, eləcə də 2-3 ulduzlu və “hostel” tipli yerləşdirmə vasitələrinin tikintisinə investirlər cəlb edilib. Xəzər dənizinin Azərbaycana məxsus hissəsindən səmərəli istifadə etmək məqsədilə “Azərbaycan Respublikasında çimərlik turizminin inkişafına dair 2017-2020-ci illər üçün Tədbirlər Planı” təsdiqlənib. Ötən ili Azərbaycan işgüzar turizm bazarının liderləri sırasında başa vurub. Rusiyanın “Aeroklub” şirkətlər qrupu işgüzar turizm bazarının liderlərini müəyyən edib. Azərbaycan rusiyalıların yaxın xarici ölkələr arasında biznes məqsədilə ən çox səfər etdiyi beş ölkə sırasında olub. Nəticələrə görə, 2017-ci ildə rusiyalıların biznes səfərləri üçün Qazaxıstan, Özbəkistan, Gürcüstan, Belarus və Azərbaycanı seçiblər. Azərbaycanın turizm cəlbəediciliyinin artırılması və ölkənin bu sahədəki mövcud potensialından səmərəli istifadə olunması sahəsində yürüdülmən dövlət siyasətinin əsas hədəflərindən biri də qeyri-neft sektorunda büdcə daxilolmalarının artırılmasıdır. Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər ölkəyə turist axınının stimullaşdırılmasına hesablanıb. Prezident İlham Əliyevin 20 fevral 2017-ci il tarixli “Azərbaycan Respublikasına turist axınının sürətləndirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” sərəncamı bu sahədə ötən illərdən təbii edilən islahatların uğurlu davamına təminat yaradıb. Sərəncama əsasən, Dövlət Gömrük Komitəsi və Dövlət Sərhəd Xidməti Azer-

baycan Respublikasının Rusiya Federasiyası, Türkiyə Respublikası, İran İslam Respublikası və Gürcüstan ilə dövlət sərhədinin buraxılış məntəqələrindən vətəndaşlığı olmayan şəxslərin sürətli keçidini təmin etmək məqsədilə xüsusi hərəkət zolaqlarının müəyyən edilməsi tövsiyə edilmişdi. Sərəncamın tələblərinə uyğun xüsusi hərəkət zolaqlarının yaradılması təmin olunmuş, sərhəd buraxılış məntəqələrində keçidin sürətləndirilməsi və yarına biləcək sıxlığın aradan qaldırılması məqsədilə əlaqələndirmə işləri təkmilləşdirilmişdir. Hökumətin dəstəyi sayəsində ölkəmizdə turizm dinamik inkişaf edib, beynəlxalq əməkdaşlıq çərçivəsində əlaqələr yeni mərhələyə qədəm qoyub. Ölkəmizdə kino günlərinin böyük təntənə ilə keçirilməsi buna bariz nümunədir. Xatırladaq ki, ötən il Azərbaycanın 15 filmi 20 ölkədə keçirilmiş 39 beynəlxalq festivalda 53 dəfə iştirak edərək 19 mükafat qazanıb. Ölkəmizdə keçirilən Beynəlxalq Turizm Filmləri Festivalı dünyanın bu sahə üzrə nüfuzlu festivallarından birinə çevrilib. Ötən ildən başlayaraq Nizami Kino Mərkəzində maraqlı tədbirlərin, festival və təqdimatların keçirilməsi ənənə halını alıb. Ölkəyə gələn turistlərin istirahətinin mənalı keçməsi üçün regionlarda da bu istiqamətdə addımlar atılıb. Ötən ildən başlayaraq hər il sentyabrın 15-dən ölkəmizdə kino mövsümünün açılışı qeyd olunur. Bu tədbirlər regionlarda turistlərin və bölgəyə gələn qonaqların iştirakı ilə keçiriləndə daha yaddaqalan olur. Turizmin inkişafına dövlət dəstəyinin nəticəsidir ki, Azərbaycan gəlmək, ölkəmizi görmək istəyənlərin sayı ötən ilə nisbətən xeyli çoxalıb. Bu çoxluğun yaranmasında paytaxtda və bölgələrdə yaradılan rahat yollar, brend hotellər, istirahət və əyləncə kompleksləri, sağlamlıq mərkəzləri əsas rol oynayır. Azərbaycanın füsunkar təbiəti, zəngin mətbəxi, ən əsası isə ölkəmizdə olan daxili sabitlik, yüksək səviyyədə evsahibliyi etdiyi forumlar, festivallar, idman yarışları, simpoziumlar dünyanın müxtəlif guşələrindən insanları bu qonaqpərvər diyara daha çox cəlb edir. Ötən il ölkəmizə gələn xarici vətəndaşların sayı 2.691.998 nəfər olmuşdur ki, onun da 790.258-i Rusiya Federasiyası, 488.269-u Gürcüstan, 340.702-si İran, 275.147-si Türkiyə, 87.215-i Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, 58.259-u İraq, 53.583-ü Ukrayna, 32.644-ü Səudiyyə Ərəbistanı, 351.831 nəfəri isə digər ölkələrin vətəndaşlarıdır. Xarici vətəndaşlar ölkəmizə daha çox iyul ayında gəliblər ki, bu da 313.515 nəfər təşkil edib. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bu il İrandan 117.556, BƏƏ 44 558, Rusiyadan isə 105 020 nəfərdən çox şəxs gəlib. Son illər turizm Azərbaycan iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi istiqamətində aparıcı sahələrdən birinə çevrilib. Ölkə Prezidentinin turizm sahəsinə verdiyi dəstək, göstərdiyi diqqət və qayğı öz nəticəsini verir. Bir fakta diqqət edək: Ötən il ölkəmizə gələn xarici turistlər 1.3 milyard dollar, Azərbaycandan xaricə gedən turistlər isə 1.2 milyard dollar

xərcləyib. Göründüyü kimi, 100 milyon dollar müsbət saldo yaranıb ki, bu da təqdirləyiq haldır. Azərbaycana ötən il ərəb ölkələrindən, Fars körfəzi dövlətlərindən gələn turistlərin sayında ciddi artım müşahidə olunub. Amma Azərbaycan rus turistlərin də diqqətini özünə daha çox cəlb edir. Rusiyanın “Kommersant Denqi” qəzeti yazır ki, böhran illəri rusiyalı turistləri səyahət üçün yeni, maksimum aşağı büdcəli istiqamətlər axtarmağa məcbur edib: “Hazırda rusiyalı turistlərin daha bir favoriti - Azərbaycan meydana çıxıb”. Qəzet yazır ki, Yeni il bayramı günlərində səfərlər üçün “Top-20” istiqamətinə üç yaxın xarici ölkə daxildir: ümumi siyahıda Gürcüstan 8-ci, Azərbaycan 10-cu yerdədir. Şirkətin inkişaf üzrə Rusiyada meneceri Dmitri Xavanski bu yaxınlarda Gürcüstanın və Azərbaycanın siyahıda yerlərini dəyişəcəyini istisna etmir: “Bir çox səyahətçilər Tiflisdə olublar və indi özləri üçün Bakını kəşf ediblər. Bundan əlavə, Azərbaycana uçuşlar rusiyalıları üçün daha əlçatandır: yeni reyslər, Bakı-Gəncə marşrutu üzrə yeni daşıyıcılar, o cümlədən “Pobeda” aviaşirkəti yaranıb”. Oxşar hesablamalar “Mondo” xəbərlərində də yer alır. Xidmətin nümayəndəsi İrina Ryabovolun sözlərinə görə, Azərbaycan 2015-ci ildən öz sıçrayışlı artımını 141 faizlə göstərüb: “Hazırda ölkə populyarlığına görə postsovet məkanı istiqaməti üzrə 4-cü yerdədir. Lakin bizim proqnozlara əsasən, 2018-ci ildə 2-ci yerə yüksələcəkdir”. “OneTwoTrip” şirkətinin inkişaf üzrə direktoru Arkadi Gines qeyd edib ki, Bakıya aviabiletlərin Yeni il günləri üçün satışı il ərzində 70 faiz artıb. Bu, əsasən uçuşun qiymətinin analoji dövrdə 27 faiz - 13 min rubladək aşağı salınması fonunda baş verib. Rusiya sərhəd xidmətinin məlumatında bildirilir ki, son 4 il ərzində Azərbaycana turist səfərlərinin sayı 18 faiz artıb. Azərbaycan təkcə rusiyalı deyil, digər ölkələrdən gələn turistləri də çox maraqlandırır. Bunun bir səbəbi də var: “Turizm haqqında” yeni qanun layihəsinə görə, elektron vizanın sürətləndirilmiş qaydada alınması üçün müraciət edildikdə ən gec 3 saat müddətinə müraciətə baxılacaq. Bundan başqa, Azərbaycanda turizm cəlbəediciliyini yüksəltmək məqsədilə ölkənin regionlarında 2 və 3 ulduzlu “hostel” tipli yerləşdirmə yerlərinin, iaşə və əyləncə xidməti obyektləri yaradılır. Ölkədə turizmin inkişaf etdirilməsi məqsədilə bir çox tədbirlərin həyata keçirilməsi planlaşdırılır. Belə ki, əlverişli ərazilərdə yeni turizm zonalarının yaradılması nəzərdə tutulur. Dövlət, həmçinin hədəf ölkələri ilə bir-başa uçuşların sayının artırılmasına, uyğun qiymətə xidmətlər təklif edən özəl şirkətlərin və milli aviaşirkətlərin formalaşdırılmasına dəstək göstərəcək. Xaricdən gələn turistlərin sayının artırılması məqsədilə qış turizm komplekslərində müxtəlif mövsümlərdə böyük və cəlbədicə festivalların keçirilməsi və yerləşdirmə imkanlarının təkmilləşdirilməsi də nəzərdə tutulur. Bundan əlavə, Xəzər dənizinin Azərbaycana mənsub olan bölməsin-

dən turizm məqsədləri üçün daha səmərəli istifadəni təmin etmək məqsədilə yeni özəl və ictimai çimərliklərin yaradılması və digər bir sıra tədbirlərin həyata keçirilməsi planlaşdırılır. Bütün bunlar da, öz növbəsində, Azərbaycana gələn turistlərin sayında ciddi artıma səbəb olur. Xatırladaq ki, ötən il Şəki-dəki Kiş Alban məbədi yerli və xarici turistlərin ən çox ziyarət etdiyi yerlərdən biri olub. Ölkəmizə gələn turistlər səfərləri zamanı bölgələrdəki tarixi abidələrə, maraqlı yerlərə xüsusi üstünlük veriblər. Nümunə üçün qeyd edək ki, 2017-ci ildə Şəkinin Kiş kəndində yerləşən qədim Alban məbədini 10 minə yaxın turist ziyarət edib. Gələnlərin 4300 nəfəri xarici turist olub. Gəncəyə İran, İraq, BƏƏ, Türkiyədən gəlmiş turistlərin sayı əvvəlki illərə nisbətən 40-50 dəfəyə qədər artıb. Təsədüfi deyil ki, nüfuzlu xarici mətbu orqanlarda Azərbaycanın turizm potensialı haqqında məqalələr dərc edilir. Yazılarda zəngin tarixi və mədəni irsi, gözəl təbiəti olan Azərbaycanın dünyanın hər yerindən qonaqları özünə cəlb etdiyi, təhlükəsiz olduğu bildirilir, ölkəmizdə turizmin bütün növlərinin inkişafı üçün geniş imkanların yaradıldığı diqqətə çatdırılır. Azərbaycan Prezidentinin tapşırığına əsasən, cari ildə ölkəmizdə kənd turizminə xüsusi diqqət yetirilib. Dünyanın, xüsusən də Avropanın inkişaf etmiş ölkələrində məşhurlaşan bu turizm növünə ölkəmizdə, həmçinin Naxçıvan Muxtar Respublikasında maraq getdikcə artır. Odur ki, bölgələrdə, xüsusilə Lənkəran, Masallı, Cəlilabad, Lerik, Yarıdımli, Biləsuvar, Astara, Qax, Samux, Şəmkir, Goranboy, Gədəbəy, Daşkəsən, Ağstafa, Naftalan, Göygöl, Tovuz, Qobustan, Şamaxı, İsmayilli, Qəbələ, Oğuz, Şəki, Qax, Zaqatala və Balakəndə yeni turizm zonalarının yaradılması nəzərdə tutulub. Xızı-Xaçmaz, Quba və Qusar turizm və rekreasiya zonalarının 2017-2018-ci illər üzrə Fəaliyyət Planına əsasən, Qusar turizm və rekreasiya zonasının idarəetmə strukturu yaradılıb. Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə ölkədə yeni turizm obyektlərinin yaradılması ilə yanaşı, nəqliyyat infrastrukturunun müasir səviyyədə yenidən qurulması istiqamətində də ardıcıl tədbirlər həyata keçirilib. “Azərbaycan Hava Yolları” QSC-nin nəzdində “Buta Airways” aviaşirkəti yaradılıb. Bakıdan Moskva, Kiyev, Antalya, Kazan, Mineralniye Vody, Tbilisi və Tehrana, oktyabrın 29-dan isə Bakıdan İstanbul və Sankt-Peterburqa, eləcə də Gəncədən Moskvaya uçuşlar var. Xatırladaq ki, ötən ilin sonlarından Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun istismara buraxılması hesabına Azərbaycana turist axınının artırılmasına əlavə imkanlar yaranacaq. Çünki qatarla səyahət macərədir və bundan əlavə, qatar transmilli marşrutları birləşdirən ideal nəqliyyat vasitəsidir. Azərbaycanın mühüm geostrategiya mövqeyi bir çox yaxın və uzaq xarici ölkədə dəmir yolu turizminin canlandırılmasına yeni töhfələr verəcək.

Rəhman SALMANLI, Ağaalı MƏMMƏDOV (foto), “Azərbaycan”